

LBRIS

We know
books

MARIUS MARIAN ȘOLEA

**MEREU SECUNDA,
MEREU ȘI DUMNEZEU**

Prefață de Mihai Ursachi
Postfață de George Țârnea



Editura Vremea
București
2024

Postfață

Starea cuvintelor constituie pentru Marius Marian Șolea o preocupare atât de gravă, încât pentru el devine mai important să definească drama incomunicabilului decât bucuria apolinică a ordonării cuvintelor în sfera armoniei.

Îngândurat și trist, împovărat de întrebări și rănit de incertitudini, poetul acesta pe cât de tânăr ca biografie, pe atât de bătrîn ca experiență a trăirilor limită, acolo unde adevărul și falsul se intersectează în mod paradoxal, cunoaște nu doar arta ordonării poetice a cuvintelor dezordonate, ci și taina cea rară a celor foarte puțini atinși de har, care stă la temelia premoniției.

Iată de ce Marius Marian Șolea povestește și prevestește cu sinceritatea și cu obișnuința care trebuie să le fi fost proprii păstorilor mitici atunci cînd contemplau cerul, citeau stelele și vorbeau lumii în psalmi. Marius Marian Șolea este un poet mistic nu pentru că vrea el, ci pentru că așa îi poruncește Cuvîntul. Și, pentru el, Cuvîntul înseamnă perfecțiune.

George Țârnea

Cuprins

Marius Marian Șolea: o speranță poetică ce nu se va dezminți, <i>prefață de Mihai Ursachi</i>	9
Povestea de seară	19
Neputința de a da titlu	21
Balada ursului polar	22
Rugă.....	23
Scrisoare către Immanuel Kant	24
Rugăciunea speranței	26
Rugăciunea de slugă.....	28
Rugăciunea uitării în dor.....	29
Rotirea-n roata de rotiri	30
Mă înalț printre stele care cad.....	31
Nevoia de o definiție	32
Eu – cuvîntul mamei mele.....	33
Psalmul tăcerii.....	34
Conceptualia	36
Existențială	37
Poemul dedesubtului de linie.....	38
Cuvînt de respirație.....	39
A fi sau a nu mai fi.....	40
Glasul plumbului netras	41
Vorba plugarului.....	42
Întoarcerea la vatră.....	43
Cern cenușă pentru pîine	44
Răsăritul.....	45
Trandafirii galbeni.....	46
Lumea din idee	47
Cu titlu la alegere.....	48
Poemul posibilității	49

Baladă.....	50
Gîndul fără urmare.....	52
Metafizica.....	53
Poem demitizat.....	54
Scara ca gest.....	55
Tăcerea culorii.....	56
Monahul.....	57
Poem ușor hieratic.....	58
Pas foșnind.....	59
Renunțarea la blestem.....	60
Punerea palmei pe frunte și grea respirație.....	61
Teologia vederii.....	62
Peisaj maritim.....	63
Lemă.....	64
Colind la casele cu geamuri sparte.....	65
Legea junglei.....	66
Întreabă-mă, întreabă-mă.....	67
Existența în tranșeul Labirintului.....	68
Poemul iubirii.....	69
Poemul comunicării cu înfrățirea.....	70
Și n-am să-i dau eu titlul.....	71
Obiectivizarea desenului.....	72
Nașterea închisă.....	73
Metastaze.....	74
Spunere.....	75
Plînsul de sub lacrimă.....	76
Pornind de la ajungere.....	77
Studiul culorii.....	78
Oftat.....	79
Sclipirea izvorului.....	80
Neînduplecata trecere.....	81
Joacă de întrebări.....	82
Revizuirea animalului postmodern.....	83
Împlinirea din pustie.....	84
Poem pentru un copil sensibil.....	85
Prima mea teologie.....	86

A doua teologie.....	87
Bucuria depărtării.....	88
Alege titlul.....	89
Vorbe-ntre țărani.....	90
Poemul inspirației.....	91
Fir de nisip fără praf, fără vînt.....	92
Muntele (un fel de urmare poemului anterior).....	93
Dezrobirea voinței.....	94
Punct de cerc.....	96
Studiu care și-a înecat titlul.....	97
În peștera fără nume.....	98
Dumnezeu doar pe nisip a scris.....	99
Poem pietrei.....	100
Rostogolirea silogismului.....	101
Mă fac fluture și curg.....	103
Apocrifa pe o roată de fîntină.....	104
Deconspirarea întunericii.....	105
Trei timpuri sensibile.....	106
Mestecarea de cuvînt.....	107
Primul portal.....	108
Al doilea portal.....	109
Punctele deschise.....	110
Cercurile deschise.....	111
Sferele deschise.....	112
Deschișii oameni.....	113
Închisele păreri.....	114
Dezbrăcarea primului gînd.....	115
Rătăcirea primului gînd.....	116
Treapta căderii.....	117
Linia lacrimii.....	118
Starea găsirii.....	119
Îmbrățișarea.....	120
Urmare gîndului.....	121
Tic-tac.....	122
Postfață, de George Țărnea.....	124

LUDIC | We know books

Gica, Editura Cartex, București, 2020; George Vrana – *Înstrăinări și alte poeme*, Editura Creator, Brașov, 2022; Yioryi Vrana – *Xinitii și alti poemati*, Editura Creator, Brașov, 2023; Nicolas Trifon – *Aromâna – Dialect al limbii române sau limbă de sine stătătoare? Istoria unei controversă*, Editura Vremea, București, 2023, Corneliu Vâlceanu – *Servituți interzise. Labirintul din ceară*, Editura Pim, Iași, 2023.

Referințe despre volumele publicate: Mihai Ursachi, Ioan Holban, Ion Popescu, Cezar Ivănescu, Simion Bărbulescu, Corneliu Ștefanache, Șerban Alexandru, acad. Constantin Ciopraga, Nicolae Dragoș, George Țârnea, Lucian Vasiliu, George Bădărău, I.D. Sicore, Alexandru Andriescu, Alexandru Husar, Gloria Lăcătușu, Nicolae Diaconu, Valentin Tașcu, Eugen Velican, Adrian Păunescu, acad. Matilda Caragiu Marioțeanu, Ion Filipoiu, Florin Lăzărescu, Ioan Adam, Eugen Lucan, Ioan T. Morar, Bogdan Alexandru Stănescu, Aureliu Goci, Horia Gârbea, Dumitru Matală, Andrei Milca, Costin Tuchilă, Victoria Milescu, Daniel Corbu, Eugenia Țarălungă, Liviu Ioan Stoiciu, Florea Miu, Călin Cocora, Ion Bogdan Lefter, George Mihalcea, Marin Mincu, Ștefania Mincu, Radu Voinescu, Tudorel Urian, Valeria Manta Tăicuțu, Ioana Bogdan, Mircea Ghițulescu, Emilian Marcu, Marin Stoian, Paul Bogdan, Florin Chilian, Constantin Dram, Vasile Andru, Felix Nicolau, Grigore Traian Pop, Sorin Roșca, Octavian Mihalcea, Lucian Pricop, George Vrana, Alexandru Gica, Vasile Joanta, Cornel Nistorescu, Ovidiu Popescu.

MARIUS MARIAN ȘOLEA: O SPERANȚĂ POETICĂ CE NU SE VA DEZMINȚI

Citind în manuscris câteva zeci dintre poeziile tânărului Marius Marian Șolea, am căpătat convingerea că avem de a face cu un adevărat poet, un tînăr poet în plină devenire.

Deși poezii, poezia, nu au vîrstă și nu cunosc „generații”, Marius Marian Șolea face parte din cea mai tînără promoție literară, în care se cade a ne pune toată speranța. căci poezia lui e în acord cu vocile oricît de vechi, dar pururea vii, ale poeziei eterne.

Între cele mai frumoase dintre poeziile pe care le-am citit de acest autor, mi se pare a fi „Mă înalț printre stele care cad”, care începe prin: „Glasul meu mai are în el tînguinea/ după urechea cea moartă/ a lumii.” Versuri ce confirmă apartenența lui Șolea la marea școală a poeziei perene.

Ori „Balada ursului polar”: „Bătrînul urs polar e rege la poluri/ și alba strălucire tainic îl îmbracă-n arte/ și-n fugă de goluri/ în albul tumult./ iar albul la poluri atît e de mult/ încît pare că-i nuanță în șoapte/ din negrul de noapte./ pe tronul său de gheață/ își săvîrșește-n noapte meditația către moarte/ străpungînd imaginea de viață./ la poluri chiar și soarele cînd trece,/ trece-ngenuncheat și rece/ și aplecat cu ochiul său solar/ în fața ursului polar./ dar se întîmplă uneori/ ca o adiere-a firii ne-ndurător să-l poarte/ spre mările calde umplute cu oameni și nori/ și tronul-i se dezgheață/ și aerul de-acolo încet îl sufocă și-l soarbe de viață,/ iar oamenii rîd și-apoi le este frică/ și noaptea aici, ah, cît e de mică!/ urs polar, tainic îmbrăcat

LIBRIS | We know books
în arte/ săvîrșind în noapte meditația către moarte,/ se
întîmplă uneori/ din nori/ ca o adiere-a firii fatal să te
poarte...”

În ciuda subiectului cît se poate de „bătut” (de fapt,
cîte subiecte poate avea poezia, literatura, arta în gene-
re?), poema citată aduce un plin de prospețime și energie
lirică, anunțînd viitoare, posibile măreții ale verbului.

Ceva îmi spune că acest poet nu va dezminți vreodată
speranța și creditul acordate.

Mihai Ursachi

Se dedică părinților și unor morți ai mei din Basarabia

Moto:

Cititorule, citind din memoria lumii, nu uita că dintr-o întrebare nu se nasc atâtea răspunsuri câte întrebări se nasc dintr-un răspuns. Singurul răspuns care tace este Dumnezeu, absolutul neavînd ce să mai întrebe.

În 2024, împlinesc 50 de ani. Este vârsta la care, în general, un bărbat își începe procesul de maturizare. Eu încă nu simt că ar trebui să fiu sub presiunea acestui risc existențial, dar pot afirma că îi înțeleg necesitatea.

În ceea ce privește literatura, acest permanent hobby al meu, am decis că ar trebui să fac cel puțin un lucru pentru cărțile adunate în atâția ani, să le reeditez. Din două motive: de-a lungul timpului, am fost întrebat, fie de cititori ocazionali, fie de cei fideli unde mi-ar putea găsi cărțile de la început, cu precădere cele scrise în timpul studenției. Nu aveam un răspuns optim, în afara trimiterii la Depozitul legal al Bibliotecii Naționale. Îmi rămânea varianta de a le trimite cărțile în format electronic, cu toate că, în majoritatea covârșitoare a cazurilor, acest gen de cititori utilizează prea puțin computerul/internetul, în afara poștei electronice și a unei rețele de socializare. În plus, în anii de după 1989, dezorganizarea României a atins, cum era și natural, inclusiv distribuția de carte, astfel încât, în majoritatea cazurilor, cartea circula numai odată cu autorul. În afara acestor neajunsuri obiective, care nu țineau în nici un fel de mine, am avut, de la început și până acum, un comportament total neadecvat față de acest spațiu social, al coteriilor și găștilor formate din indivizi nevolnici, obsedați de turmă și de ideea de turmă asociată cu vizibilitatea, pe care o consideră a fi totuna cu succesul și valoarea. Am preferat mereu singurătatea, nici măcar nu trimiteam cărțile la reviste pentru cronici ori semnalare. Momentele în care dăruiam cuiva câte un exemplar fiind cu totul rarissime. De altfel, în majoritatea covârșitoare a cazurilor, cei care le primeau îmi erau deja amici sau prieteni. Știam, la vremea respectivă, de

la binevoitori pricepuți la un astfel de management că ar trebui să pierd timp prin restaurante și bodegi cu confrății, pentru a face parte și pentru a beneficia de avantajele grupurilor literare. Pe lângă felul de a fi, am avut și ghinionul de a nu-mi fi plăcut deloc băutura, țigările, schimbul de prietene sau bârfirea amicilor. Am avut alte orizonturi, nu neapărat excesiv morale, dar, oricum, total diferite. De la început, a fost o lume din care nu mi-am dorit să fac parte și cele mai importante motive țin de un tîrg pe care nu mi-am dorit să-l practic. Când am ajuns în Iași, aveam deja formate concepțiile despre viață, opțiunile, apartenența și un anumit standard, inclusive literar. Am dorit numai să public, în medie, câte o carte în fiecare an, acesta fiind singurul obiectiv al incidenței mele cu lumea literară. Asta a fost de la început. În rest, nimic altceva. Astfel, am ales drumul singurătății, pe care și acum îl găsesc a fi preferabil variantelor pe care le puteam avea în diferite momente ale parcursului literar. Haita, indiferent de criteriul de asociere sau de lipsa acestuia, ar fi fost prea obositoare pentru mine, așa că, din toate oportunitățile sociale, am ales să exploatez doar misterul solitudinii. Ca o consecință, în mediul literar am dezvoltat foarte puține amiciții, niciodată întreținute, și doar câteva prietenii, care însă, e adevărat, au fost mai puternice, atunci când oamenii ieșeau prin superioritate din tiparul destul de restrictiv. Acesta a fost confortul meu, de a merge singur pe drum. Ar fi fost o povară mult prea mare pentru mine să fi făcut așa cum se face, lingușiri și reciprocități, plus o continuă adaptare. N-am vrut niciodată să mă adaptez la nimic din ceea ce nu îmi plăcea. De fapt, să mă adaptez la ce? Firește, am mai răspuns la câte un salut, la câte o vorbă de bine. În rest, foarte restrictiv și distant.

Acum, am convingerea că literatura, cultura, în general, se află la un nivel cu totul critic, în ceea ce înseamnă asimilarea/consumul general. Există o deteriorare masivă

a nivelului cultural inclusiv la cei specializați. Cu toate acestea, cînd pare evident că nu mai are nici un rost, am decis să reeditez cărțile, așa cum au fost la vremea respectivă, fără selecții, fără modificări substanțiale, doar corectînd câte ceva, unde a fost cazul. Cum am spus mai sus, momentul nu este tocmai unul potrivit, cititul devine pe zi ce trece o îndeletnicire cu totul excepțională, chiar o bizarerie. Situația în care ne găsim este cauzată în primul rînd de o degradare inimaginabilă a școlii, pe toate palierele, de la clasa I pînă la doctorate, în simfonie cu degradarea societății, cele două degradări hrănindu-se reciproc. Pe de altă parte, existența internetului a facilitat sentimentul că acumularea culturală devine fără sens, atît timp cît totul se găsește atît de ușor. Așa că noua lume virtuală ne-a ocupat într-o mare măsură viața reală și tendința este chiar de a o înlocui. Deja ne căutăm pe internet inclusive nevoia psihologică de noutate, obișnuințele, resursele și nevoile materiale, chiar preocupările. Adică, importanța sa a devenit fundamentală, internetul fiind pentru mulți chiar și un mijloc de trai. A cucerit deja lumea reală în ceea ce înseamnă eficiența în anumite mecanisme sociale și, peste foarte puțin timp, va cuceri inclusiv omul, din punct de vedere tehnic. Firește, tot procesul va fi mascat de familiara utilitate. Înțelegînd aceste lucruri, a trebuit să găsesc foarte puternice rațiuni de existență pentru această colecție de autor.

Referitor la cărțile în sine, așa cum am afirmat mai sus, am găsit că este corect să le public așa cum au fost la vremea respectivă, cu naivitățile și stîngăciile corespondente vârstei, cu neajunsurile grabei de atunci și superficialității mele specifice. Acum, pe lîngă cele care funcționează, am găsit și lucruri atît de copilărești, construcții ciudate ca topică ori accentuat echivoce, aglomerare de abstracțiuni etc. Faptul de a le publica așa cum au fost, fără a opera nici un fel de selecție, îl găsesc a fi inclusiv un exercițiu de

URBIS | We know books

onestitate față de mine însumi și, implicit, față de potențialii cititori. Din cei care au fost, am pierdut, în cei 30 de ani, cel puțin 400, din cauze naturale. Nu am reușit să îi înlocuiesc și din cauză că preocuparea aceasta a mea, literară, a fost de-a lungul timpului una cu totul secundară, nici nu am întreținut în vreun fel legătura cititorilor cu cărțile. Oricum, viața mea de pînă acum a avut o cu totul altă dinamică pentru a mai putea prinde în ea și astfel de preocupări, cu promovarea și difuzarea cărților... Au fost cu totul alte priorități. De acum, aceste volume vor fi cel puțin la îndemână, vor exista în câteva librării, vor putea fi comandate de pe siteul editurii, chiar și cu ajutorul... internetului. Lansări, la fel, nu cred că voi face, mă voi rezuma doar să redeschid ferestrele, pe care foarte puțini le-au văzut deschise, indiferent dacă proprietarul era sau nu acasă.

De altceva nu va mai fi timp și nici lumea care va urma nu va mai oferi contextul natural ori prilejul unor astfel de îndeletniciri, alte reeditări, așadar, nu vor mai fi. Astfel, acestea se vor constitui în ediții definitive, așa cum se numeau nu cu mult în urmă.

În cazul cărților de început, voi mai scrie câte ceva despre fiecare în parte, cui îi datorez publicarea, cum a fost scrisă, dacă a avut vreo particularitate anume, care să merite a fi menționată ori despre momentul în care a fost publicată. Aproape toate cărțile mele (sunt doar două excepții) au ca motiv de existență un factor declanșator, exterior preocupării de a scrie. Mă refer inclusiv la poezie, nu doar la roman sau publicistică, în cazul căreia este un lucru firesc, în corespondența specifică a genului, să se constituie într-o reacție la ceea ce se întâmplă sau la ceea ce se poate întâmpla.

Pe scurt, despre acest prim volum: înainte să plec în Basarabia, am ars, la începutul lunii iunie (1992), toate caietele de însemnări, de pe la 13-14 ani, în care erau de

toate, impresii din cărțile citite, interpretări, impresii, tot felul de idei și aproximativ trei, patru plachete de versuri, adunate într-un caiet studentesc, din cele cu 100 de pagini. Dacă este să îmi pară rău de ceva, îmi pare rău strict de textele care conțineau amintiri de la țară. Nu am dorit să rămână nimic, în primul rând pentru că nu consideram că ar fi fost lucruri îndreptățite pentru a-mi supraviețui. Și așa s-a întâmplat, nu a rămas nimic, cu excepția a două eseuri citite în cenaclul Cristal, al Casei de Cultură din Tîrgu-Jiu, și care se găsesc, alăturate, în interiorul primului volum din romanul Crimă și pace bună. Fuseseră bătute la mașină de un amic, pentru a fi trimise nu mai știu la ce revistă. Atunci, aveam doi prieteni ziariști, Ion Șoldea și Ion Popescu Brădiceni, acesta era și poet.

Ion Șoldea îmi ceruse niște texte, câteva deja publicate în presa locală, pentru a mi le culege și pentru a încerca publicarea unei cărți la Editura Spicon din Tîrgu-Jiu. În acea seară, după ce am ars totul la piciorul unui pod dezafectat, din marginea Parcului Central din Tîrgu-Jiu, am mers la el „să recuperez” și ce selectasem pentru respectiva plachetă de versuri. Mi-a restituit foarte puține texte și nu a dorit în nici un fel să îmi dea ce avea deja bătut la mașină. Am insistat cât a fost omeneste posibil, dar fără să doresc să îl supăr pentru că urma să îmi facă o legitimație de jurnalist la săptămânalul pe care îl conducea, legitimație foarte importantă la acea vreme pentru a putea să întreprind ce aveam de gând în legătură cu plecarea în Transnistria. Înainte cu vreo doi ani să moară, mi-a restituit totul, inclusiv scrisorile pe care i le trimisesem de pe front. Cât am fost în Basarabia și la Putna (iunie 1992 – octombrie 1994) nu am dorit să apară această carte. Odată ajuns la Iași, la facultate, a fost de ajuns să îl anunț pe celălalt prieten de la acea vreme că aș vrea să debutez, că îi voi încredința un manuscris, compus din ce exista deja la Tîrgu-Jiu și ce mai scrisesem

la Putna. Transnistria îmi era suficientă cu asupra de măsură, ca experiență de viață, pentru a fi convins eu însumi că voi avea ce să spun oamenilor în scris. Apoi, mai era și Putna...

Ion Popescu Brădiceni a primit această veste cu o bucurie enormă și a obținut în ziua următoare promisiunea inspectorului școlar general de la acea vreme. Ion Popescu a fost preocupat de scrisul meu poate cel mai mult dintre toți confracții. Trimețea inclusiv grupaje la concursuri literare. Astfel, am participat la trei și la trei am luat diverse premii. Am considerat încă de atunci că este de ajuns și nu am mai trimis niciodată nimic. El m-a validat de când eram elev, când acest lucru conta și însemna mult. Oriunde și oricând. A scris despre mine continuu, de când eram adolescent și până acum, mi-a publicat texte în ziarul local, *Gorjeanul*. Ulterior, a scris cărți întregi cu comentarii la poezia mea. A făcut aceste lucruri cu o generozitate cu totul ieșită din comun. Fără a fi avut vreodată vreun avantaj. Lui i se datorează în totalitate debutul meu, el fiind și cel care, așa cum am spus, a mijlocit în 1994 apariția cărții la Editura „Alexandru Ștefulescu” din Târgu Jiu. *Mereu secunda, mereu și Dumnezeu se compune* din ce îi lăsasem lui Ion Șoldea atunci, în 1992, la plecarea în Transnistria, și din aproximativ 20 de poezii alipite ulterior volumului, la întoarcere. Debutul a fost doi ani mai târziu. Acești doi oameni vor fi în inima mea până la ultima ei bătaie.

autorul, 22.02.2024

Povestea de seară

Alungat de pământ, bătrînul pescar
se duse în larg să găsească acolo
ce nu i-au spus străbunii.

valuri de timp amorțit în vieți
nemurite
își doreau bătaia unei inimi
ca să pornească iar
în mersul pendulării.

demult, închisă în valuri,
se deschidea marea acum
să-i ofere sărutul.

bătrînul zărea femeia pe-o stîncă
și goală atingea imaginea lumii,
în brațe purta pescărușul
cu aripi deschise.

nici cer nu mai vedea bătrînul,
căci el, admirabilul cer,
era acoperit de ochii femeii.

mare a mea, mereu te-am atins,
iubește-mă acum,
spunea încet bătrînul pescar.
și marea-l iubea,
în rîsul femeii.

pescărușul se înalță
în privirile noastre, doar dacă marea
va dori să-l vadă...

Neputința de a da titlu

Pipăi, orbule, cuvîntul *mînă*, tu prinde-mă,
adulmec, orbule, cuvîntul *ochi*, tu închide-mi-i,
încerc să aud de la tine cuvîntul *lumină*,
tu fă-mă să-l uit,
spun *iubire*, tu fă-mă să te înțeleg!...
spun *trupul fără de suflet*,
tu îmbrățișează-mă!
îți spun că sîntem stăpîni,
iar tu îmi strigi mai tare
decît ecoul luminii în tot universul
să ne împietrificăm în restul cuvintelor
și timp peste noi s-aducem
Cuvîntul Dumnezeu.

îmi strigi, orbule, și-ți dau un ban,
nu-mi săruta mîna,
ci dă lumii numele de Orizont
și pleacă-ncet cu mîinile întinse!

ce faci aici, te-ntreb eu după o vreme.